

Veřejné knihovny a jejich prostor

**Výsledky celostátního průzkumu prostorového a technického
zajištění veřejných knihoven**

KULTURA 2016

8.11.2016

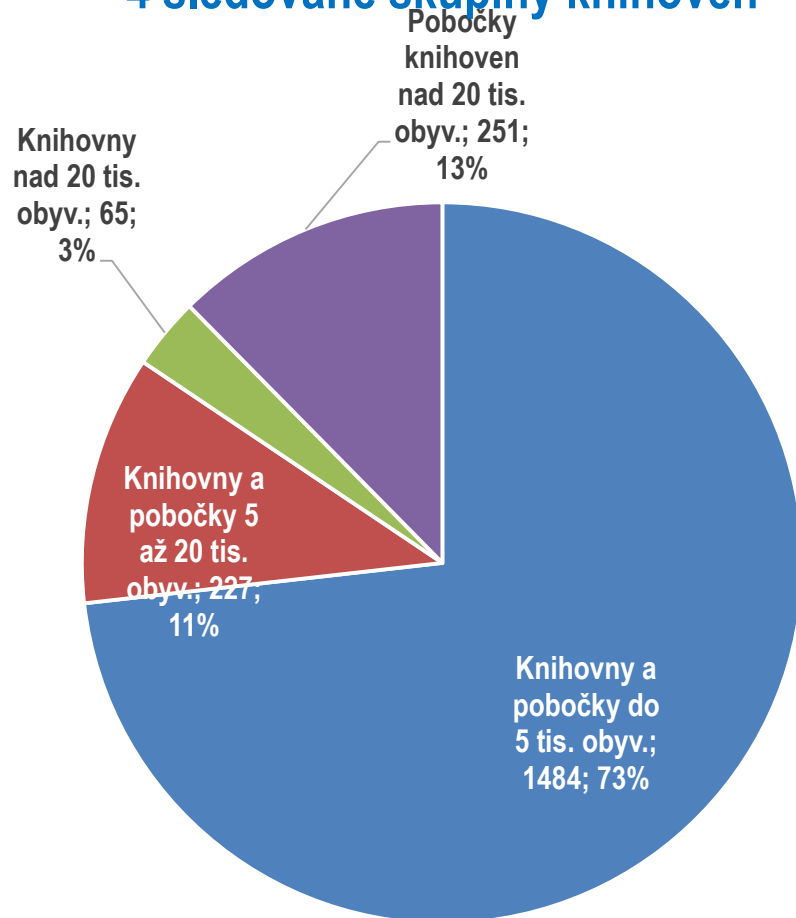
Vít Richter

SKIP NK ČR

vit.richter@nkp.cz

Základní údaje o průzkumu

4 sledované skupiny knihoven

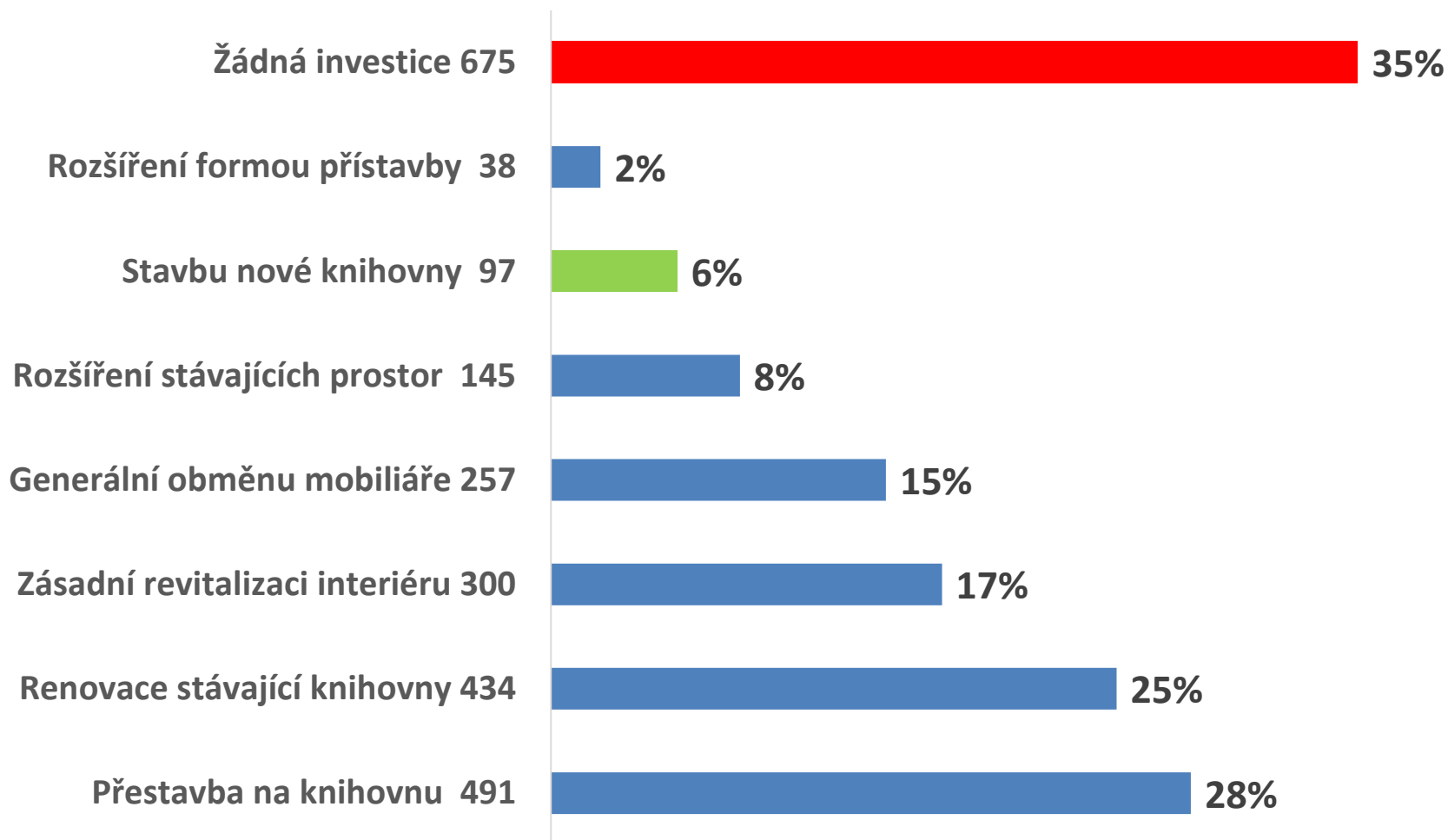
- ☐ Knihovny obcí, měst a krajů
- ☐ Účastnilo se 2027 knihoven
- ☐ Konání průzkumu: květen 2016

Jak stavíme a rekonstruujeme veřejné knihovny

Země, kde se nestaví knihovny

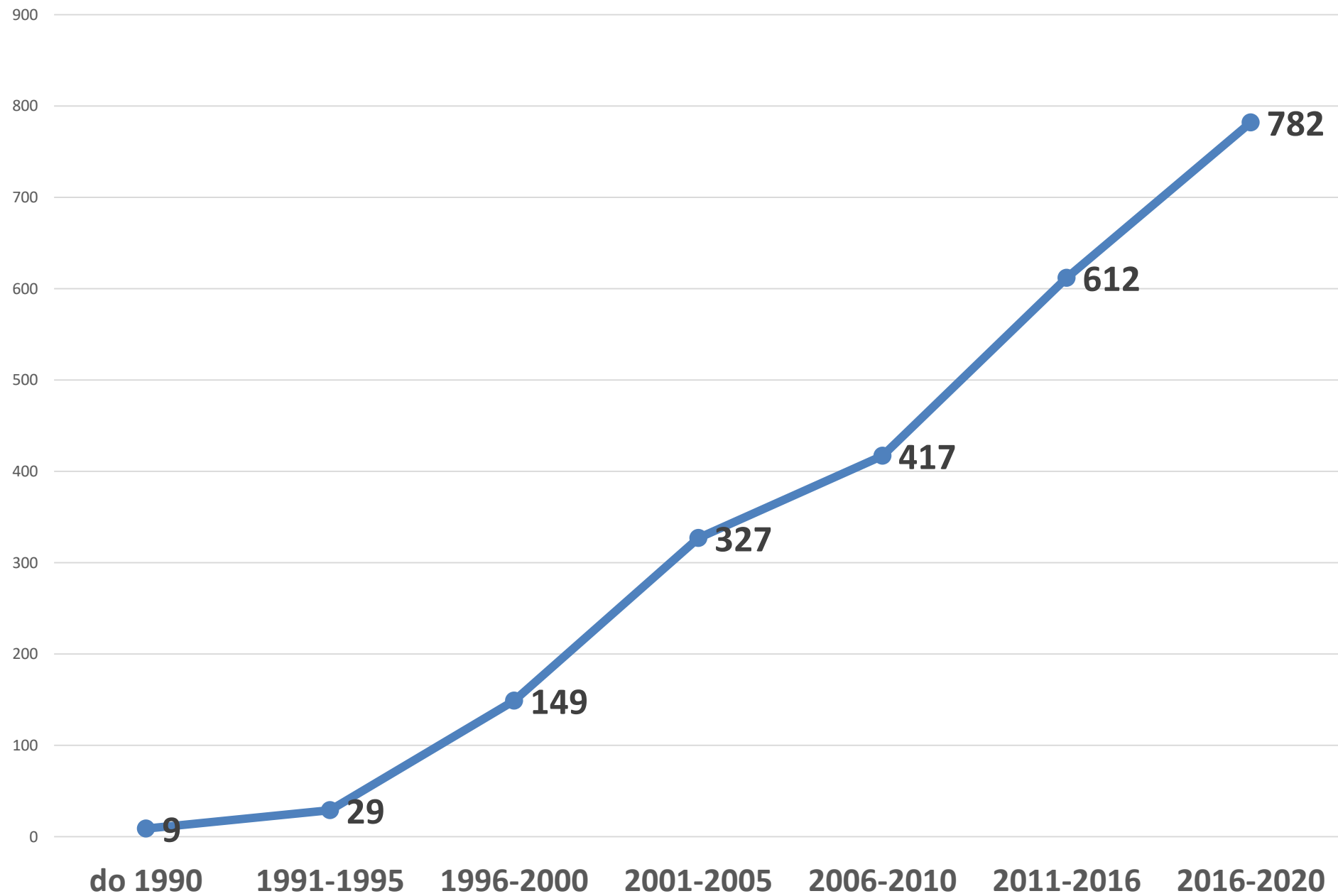

Proběhla v posledních 20 letech investiční akce?

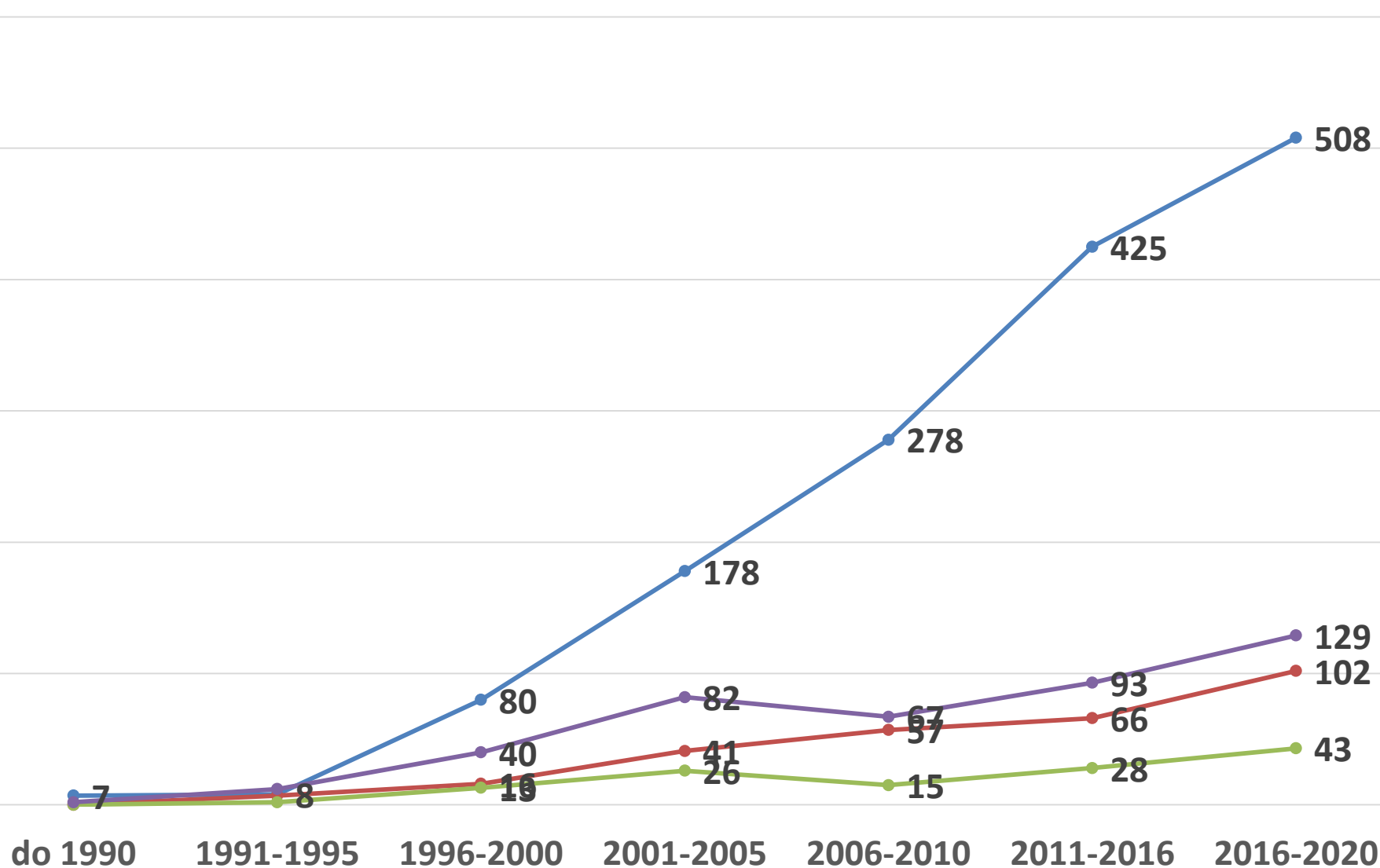
Celkem 1 762 stavebních akcí a obnov interiéru

Jak jsme stavěli veřejné knihovny?

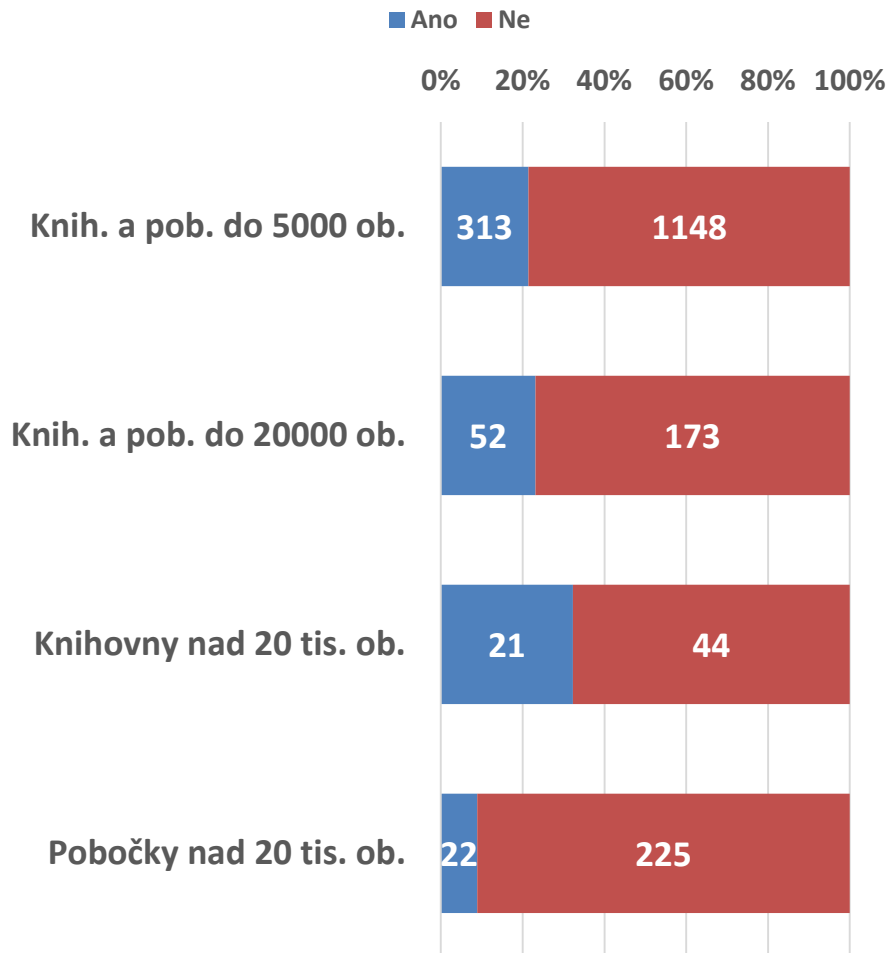
Jak jsme stavěli veřejné knihovny?

—●— Knih. a pob. do 5000 ob. —●— Knih. a pob. do 20000 ob.
—●— Knihovny nad 20 tis. ob. —●— Pobočky nad 20 tis. ob.

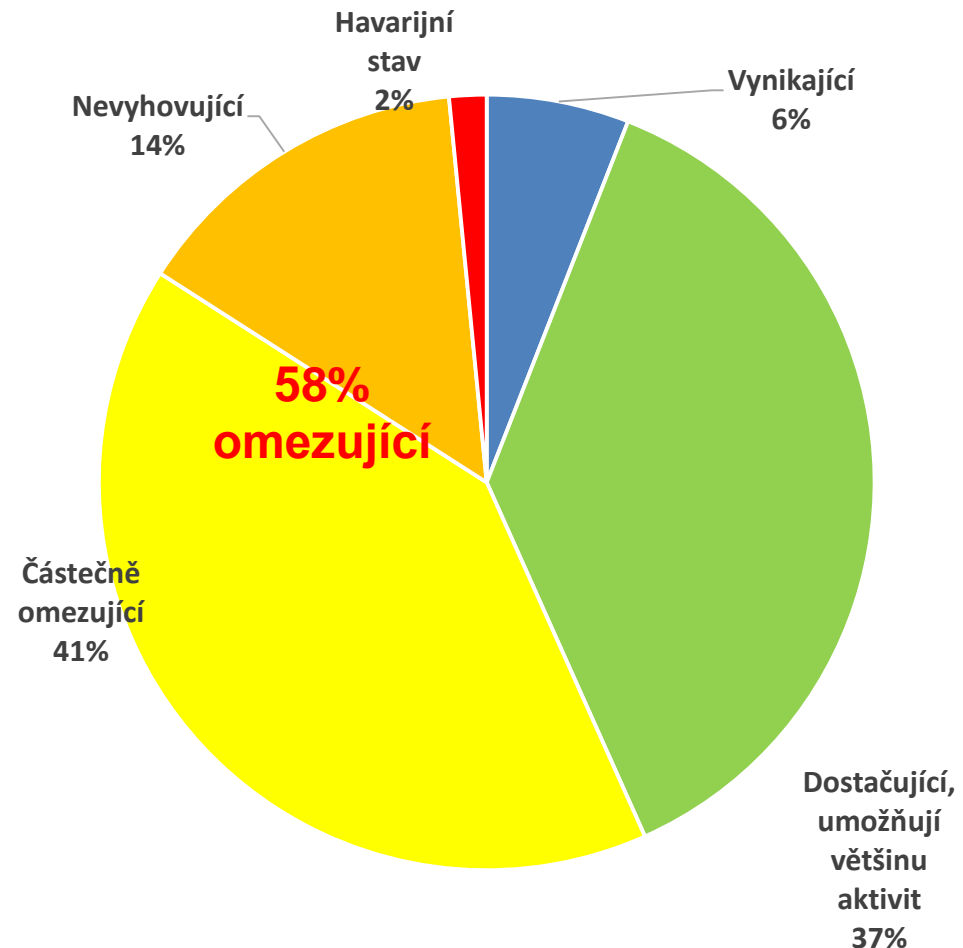

Je lepší novostavba nebo rekonstrukce?

Byla budova (prostor) postavena
pro účely knihovny?

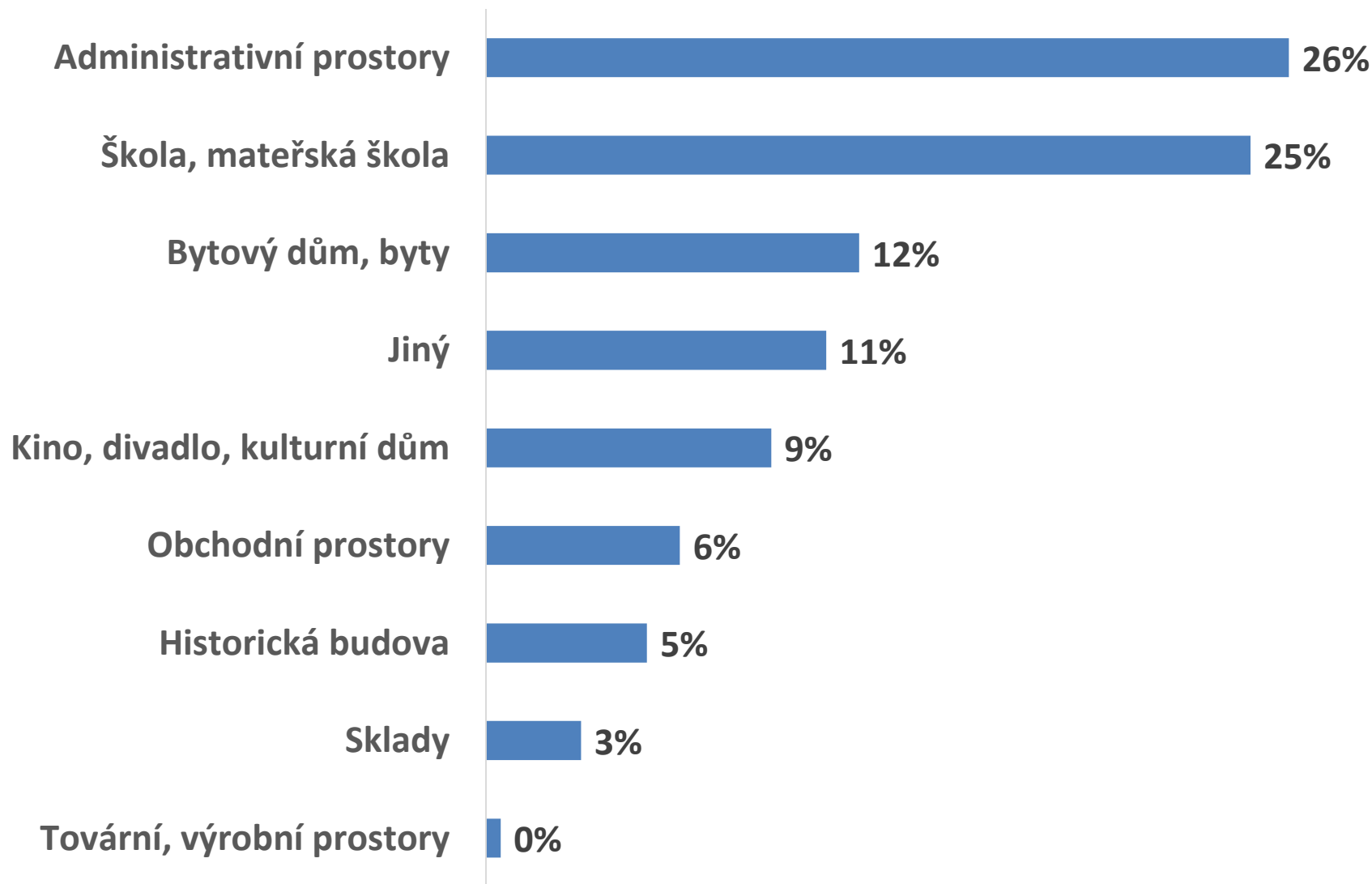

Jak hodnotíte celkovou dispozici
knihovny? (hodnotilo 1801 knihoven)

Původní účel prostor knihoven

Mohou knihovny rozšířit své funkce?

Knihovna jako informační, vzdělávací, kulturní, komunitní centrum obce

- Prostor pro studium
- Knihovna jako instituce celoživotního a neformálního vzdělávání
- Služby pro děti a mládež, rodiny, seniory, sociálně vyloučené...
- Podpora místních partnerství a komunit

Podpora knihoven jako příjemného místa

- Knihovna jako místo kde chceme být
- Knihovna pro volný čas
- Knihovna jako místo pro setkávání
-

Rovný přístup ke službám knihoven

- Zlepšit dostupnost knihoven a jejich služeb – knihovny bez bariér
- Podporovat knihovny jako garanta rovného přístupu k informačním zdrojům a síti internet
- Bezplatný přístup k informacím

Limituje prostorové zajištění činnost knihoven?

**Jaké aktivity vám současné prostory
knihovny neumožňují vykonávat nebo které
provozujete jen velmi omezeně?**

Jak hodnotíme svou prostorovou situaci?

	Knihovna je prostorově zajištěna
Knihovny a pobočky do 5 tis. obyv.	23%
Knihovny a pobočky 5 až 20 tis. obyv.	18%
Knihovny nad 20 tis. obyv.	24%
Pobočky knihoven nad 20 tis. obyv.	25%
Regionální (okresní) knihovny	15%
Krajské knihovny	32%

Knihovny a pobočky do 5000 ob.

Knihovny a pobočky do 20000 ob.

Knihovny nad 20 tis. ob.

Pobočky nad 20 tis. ob.

Knihovny bez bariér?

Parkování, bezbariérový přístup

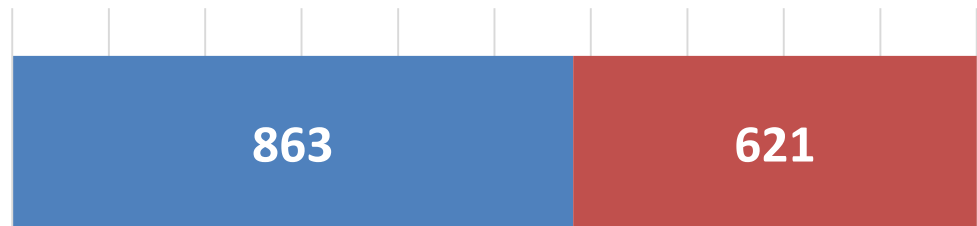
Má knihovna k dispozici parkovací místa pro veřejnost? Případně vyhrazená v bezprostřední blízkosti?

**Pouze 12% knihoven
má rezervovaná místa
pro zdravotně
znevýhodněné**

■ Ano ■ Ne

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

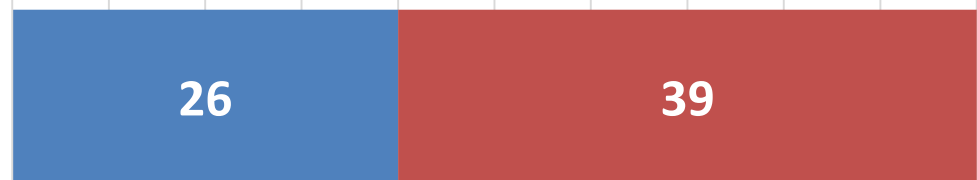
Knihovny a pobočky do 5 tis. obyv.

Knihovny a pobočky 5 až 20 tis. obyv.

Knihovny nad 20 tis. obyv.

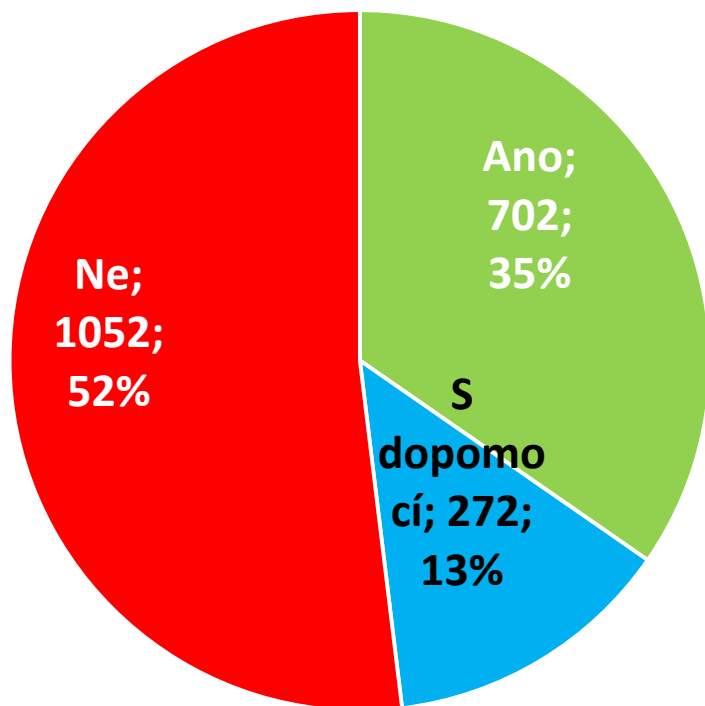
Pobočky knihoven nad 20 tis. obyv.

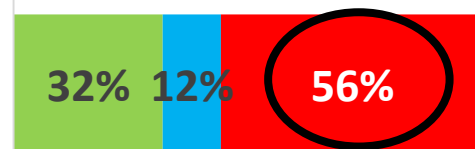
Má knihovna bezbariérový vstup?

■ Ano ■ Ano, ale s dopomocí ■ Ne

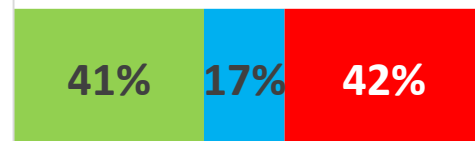
Je vstup do budovy bezbariérový?

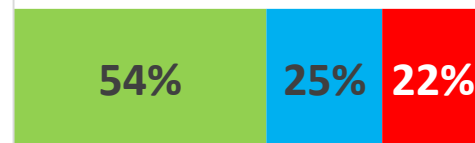
Knihovny a pobočky do 5 tis. obyv.

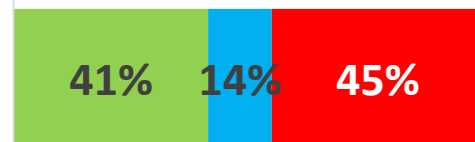
Knihovny a pobočky 5 až 20 tis. obyv.

Knihovny nad 20 tis. obyv.

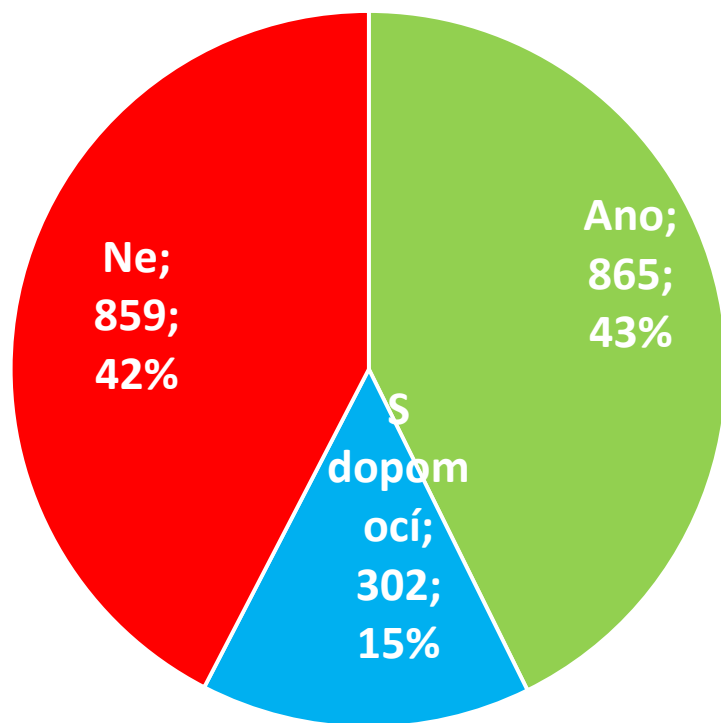
Pobočky knihooven nad 20 tis. obyv.

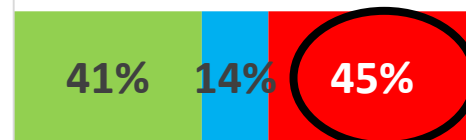

Má knihovna bezbariérové prostory?

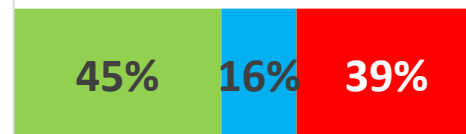
■ Ano ■ Částečně ■ Ne

Knihovny a pobočky do 5 tis. obyv.

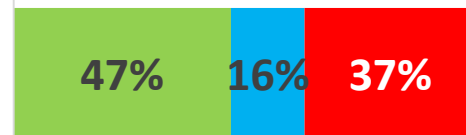
Knihovny a pobočky 5 až 20 tis. obyv.

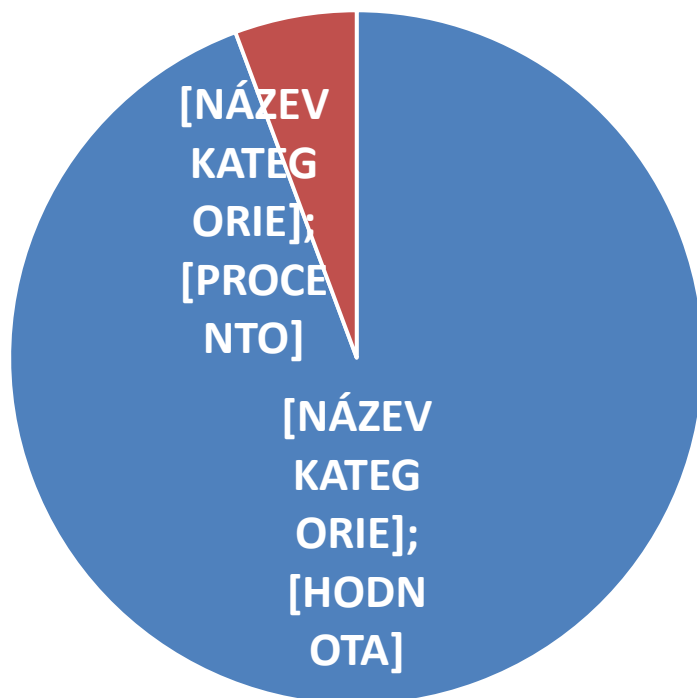
Knihovny nad 20 tis. obyv.

Pobočky knihoven nad 20 tis. obyv.

Má knihovna orientační systém pro zrakově postižené?

Jaký orientační systém pro zrakově postižené používáte?

**Jaké prostory v knihovně
nemáme?**

Jaké prostory v knihovnách nemáme

Prostory pro služby, sociální zázemí

Prostor pro půjčování	1%	Výstavní prostory	69%
Prostor pro volný výběr	2%	Samostatný prostor pro oddech a setkávání vybavený sedacím nábytkem	71%
Prostor pro práci s dětmi	27%	WC pro handicapované	80%
Sociální zázemí pro veřejnost	30%	Počítačová učebna	82%
Prostory pro kolektivní akce	45%	Šatna, uzamykatelné skřínky	83%
Prostor pro práci s mládeží (teens)	48%	Poslechová místa, využívání multimédií	83%
Prostor pro uzavřené skladiště	57%	Prostor pro hudební aktivity	83%
Dětský koutek	62%	Místo pro společenské hry	90%
Pro výtvarné s tvůrčí dílny	63%	Speciální prostory, např. pro handicapované	91%
Samostatný prostor pro studium (studovna, klidová zóna)	65%	Prostor pro kojící matky - přebalovací pulty	91%

Jak hodnotíme prostory, které máme k dispozici?

(knihovny do 5000 obyvatel)

Hodnotící škála

- Vynikající
- Dostačující
- Omezující
- Nevyhovující

Jak hodnotíme prostory, které máme k dispozici?

(knihovny do 5000 obyv.)

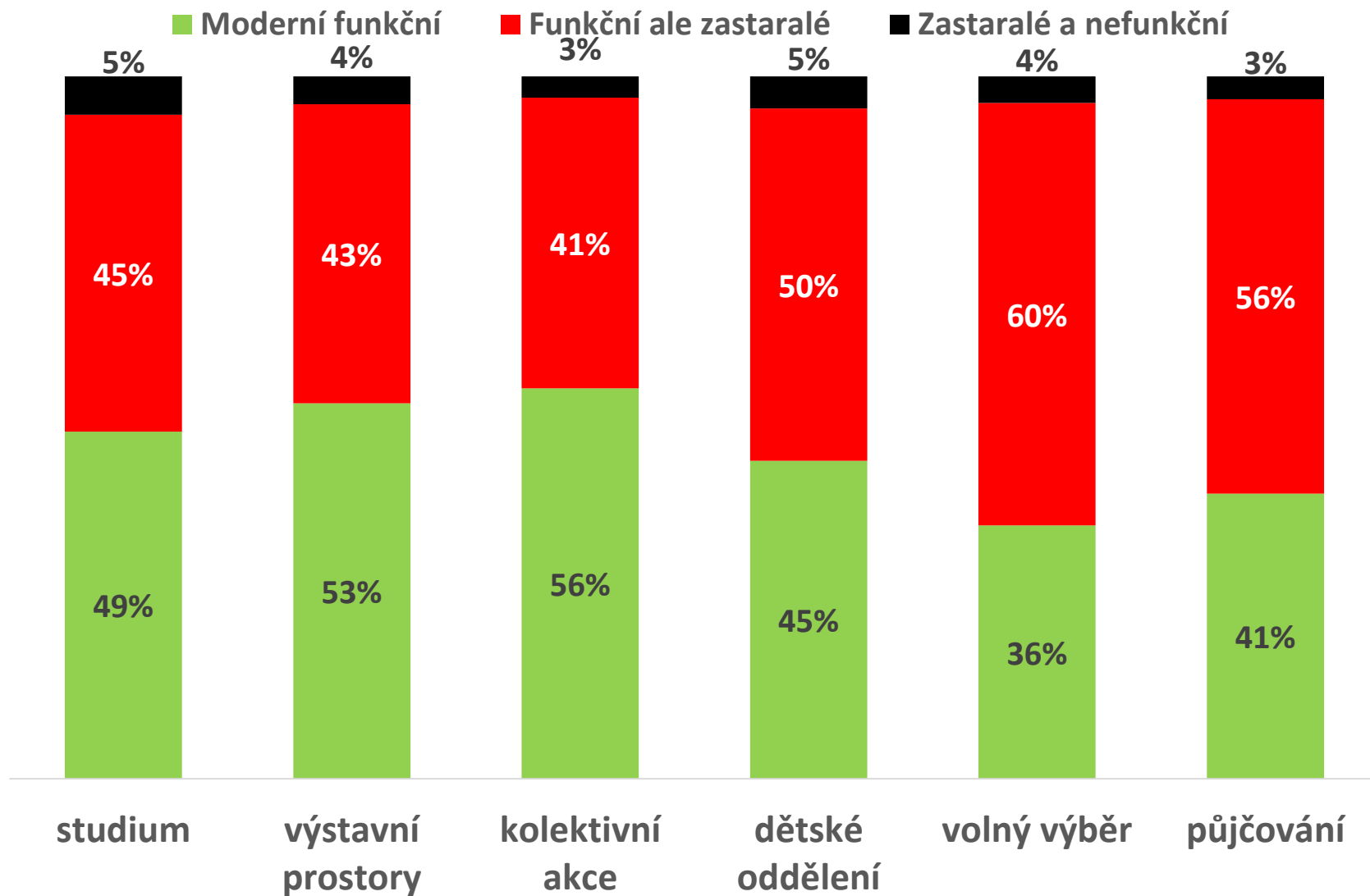
Prostory pro služby	Vynikající, dostatečný	Omezující, nevyhovující	Prostory pro služby	Vynikající, dostatečný	Omezující, nevyhovující
Prostor pro půjčování 1466	69%	31%	Prostor pro oddech, setkávání 380	44%	56%
Prostor pro volný výběr 1428	63%	37%	Výstavní prostory 355	43%	57%
Prostor pro práci s dětmi 978	42%	58%	Počítačová učebna 220	44%	56%
Prostor pro práci s mládeží 745	39%	61%	Místo pro společenské hry 206	46%	54%
Prostory pro kolektivní akce 701	45%	55%	Prostor pro hudební aktivity 175	48%	52%
Pro výtvarné s tvůrčí dílny 448	42%	58%	Poslechová místa, využívání multimédií 173	39%	61%
Dětský koutek 429	48%	52%	Občerstvení, kavárna 71	37%	63%
Studovna, klidová zóna 417	39%	61%	Prostory pro handicapované 69	26%	74%

Hodnocení kvality interiéru a sítí

Hodnotící škála:

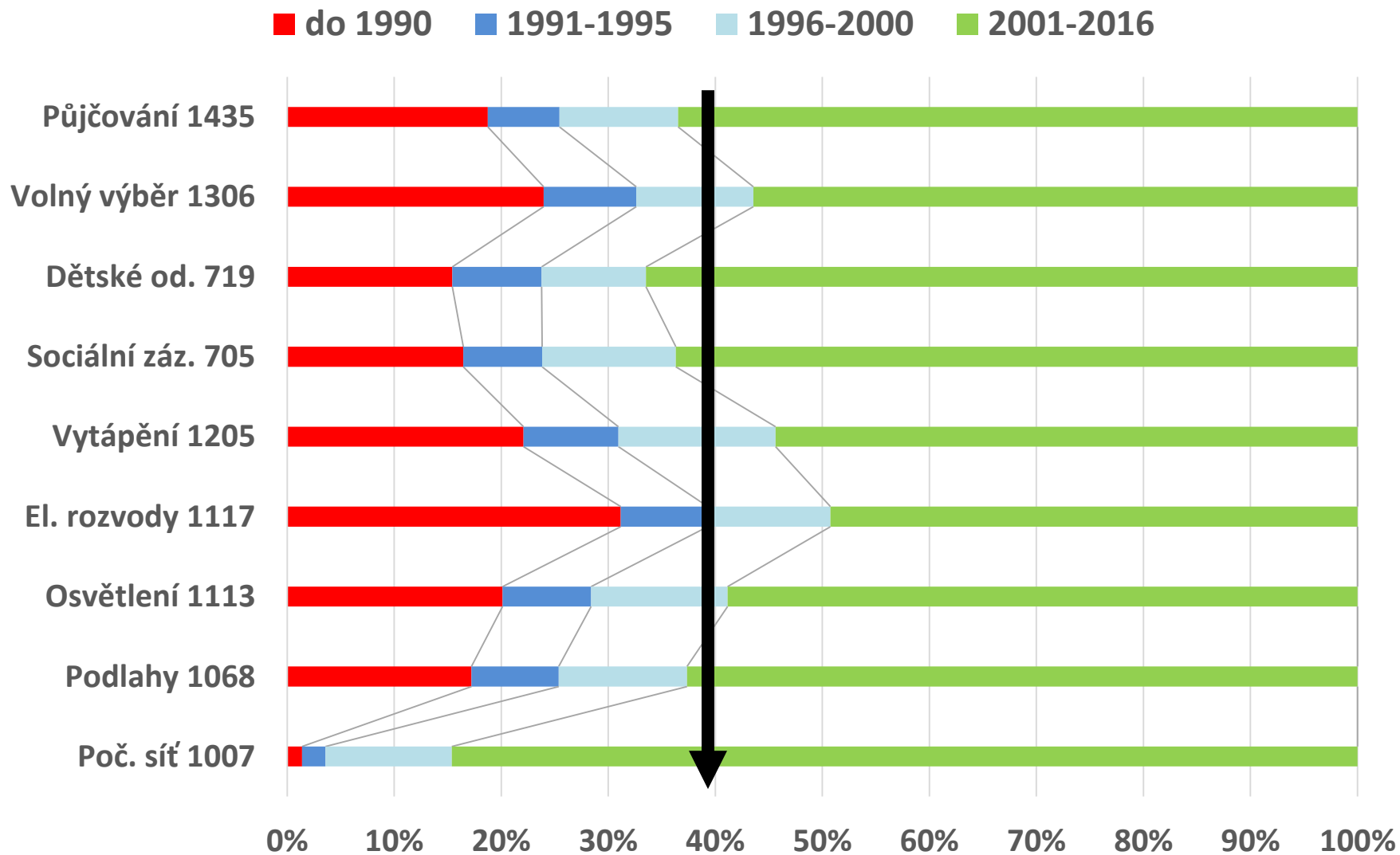
- **Moderní funkční**
- **Funkční ale zastaralé**
- **Zastaralé a nefunkční**

Hodnocení interiéru - služby

Kdy byl v knihovně obnoven interiér?

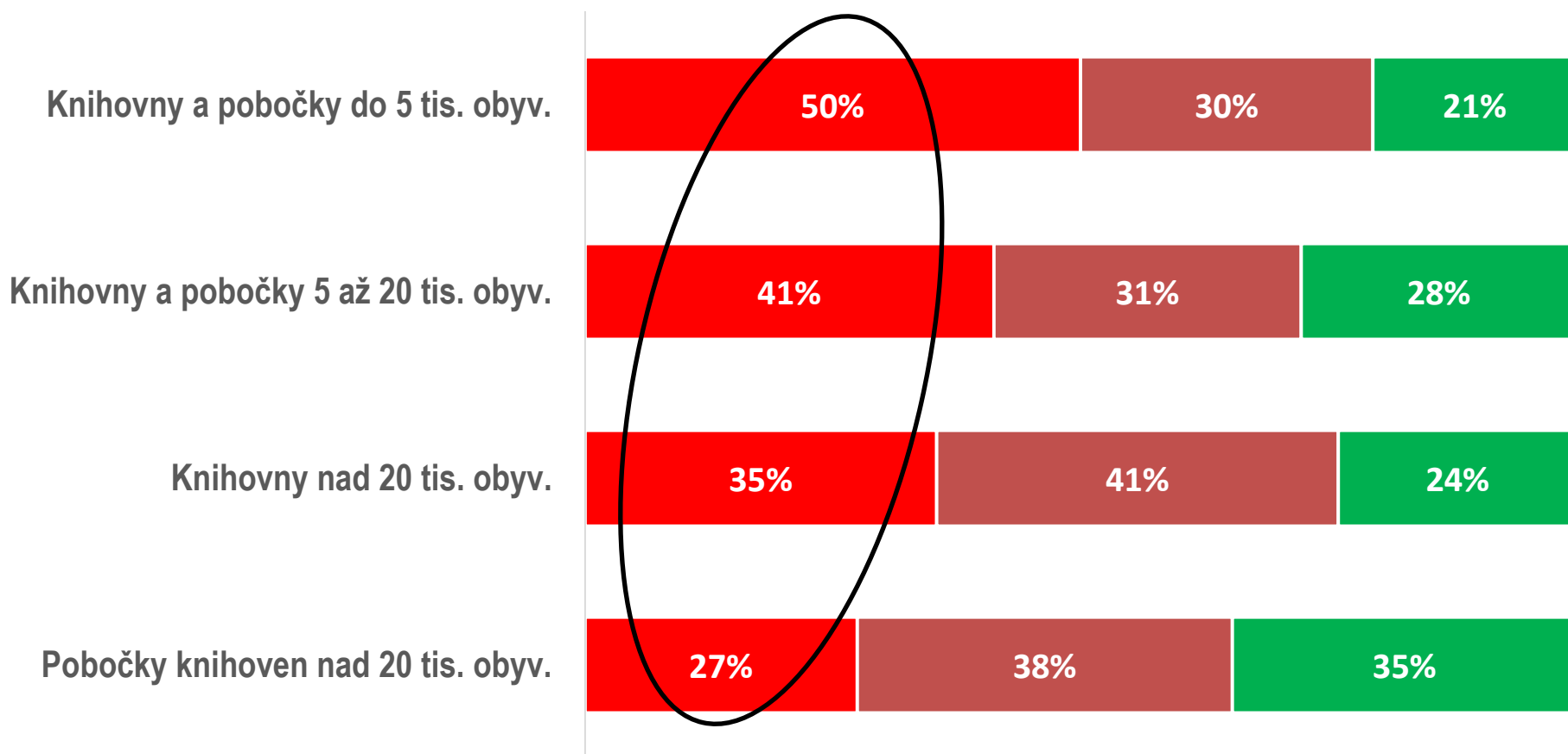
Technické vybavení knihoven

Jsou knihovny připraveny na služby v digitálním prostředí?

Stáří počítačů a notebooků

■ 7 a více let ■ 4-6 let ■ 1-3 roky

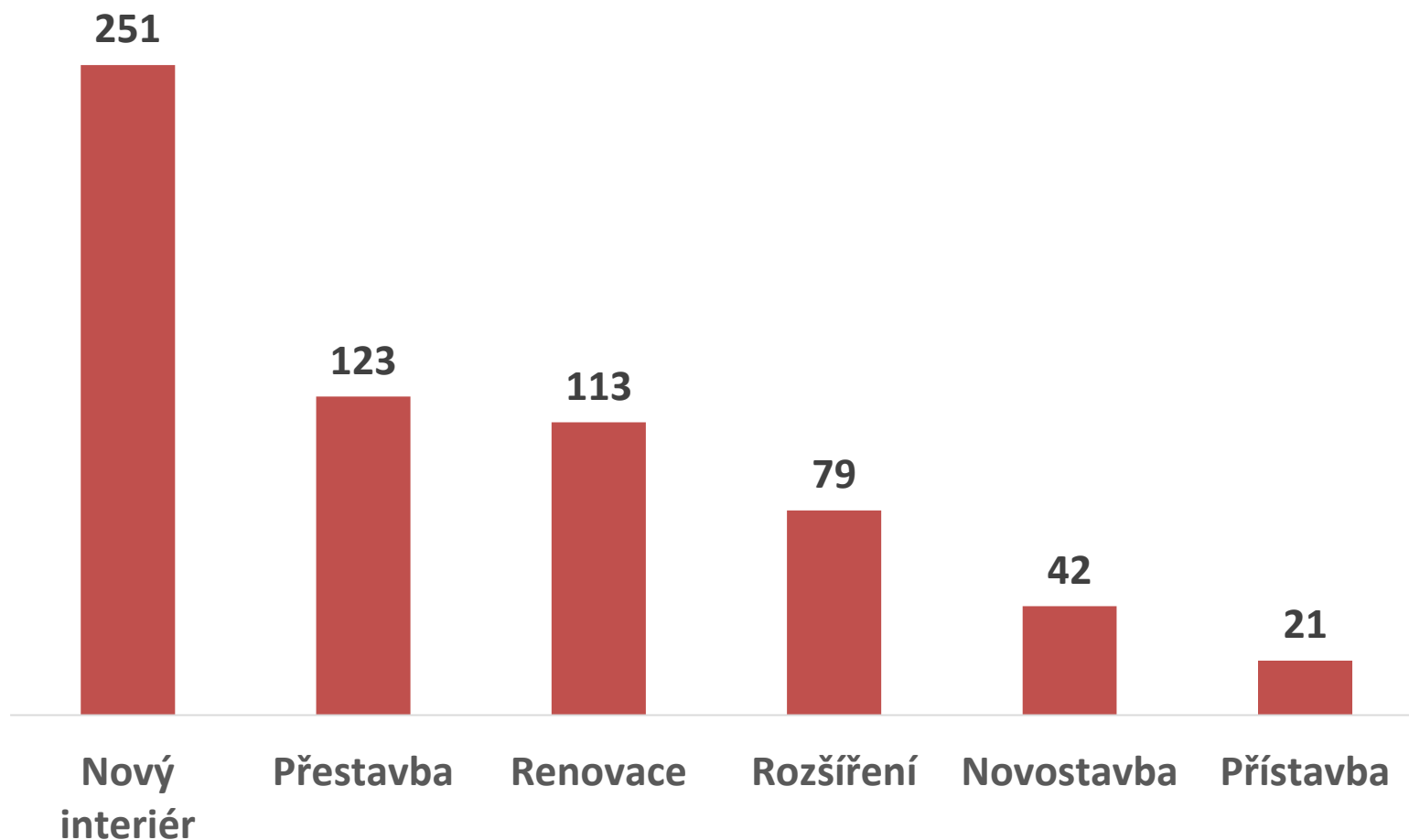
Technologie v knihovnách

	1393	211	65	235
	Knihovny a pobočky do 5 tis. obyv.	Knihovny a pobočky 5 až 20 tis. obyv.	Knihovny nad 20 tis. obyv.	Pobočky knihoven nad 20 tis. obyv.
Čtečky e-knih	8%	28%	86%	9%
Tablety	1%	7%	49%	2%
Herní konzole	0%	1%	15%	8%
Velkoplošné obrazovky	1%	5%	40%	13%
Datový projektor	12%	47%	100%	16%
Ozvučení	6%	19%	71%	4%
Počítače pro zrak. postižené	0%	5%	37%	3%
Přehrávače audio a video	7%	22%	74%	17%

Technologie v knihovnách

	1393	211	65	235
	Knihovny a pobočky do 5 tis. obyv.	Knihovny a pobočky 5 až 20 tis. obyv.	Knihovny nad 20 tis. obyv.	Pobočky knihoven nad 20 tis. obyv.
Tiskárny uživatelé	69%	87%	98%	83%
Skener uživatelé	34%	49%	77%	20%
Kopírka uživatelé	40%	67%	97%	43%
Elektromagnet. ochrana fondu	1%	4%	46%	5%
Systém RFID	0%	0%	22%	2%
Zařízení pro digitalizaci	3%	1%	11%	0%
Bibliobox	1%	9%	52%	3%
Kávovar veřejnost	2%	11%	43%	3%

Dobrá zpráva: 517 knihoven plánuje výstavbu nebo obnovu prostor

Shrnutí

- ❑ Knihovny se staví a rekonstruuje – je potřeba udržet stávající dynamiku
  - Ve třetině knihoven neproběhla v posledních letech žádná investiční akce
  - 517 knihoven plánuje výstavbu nebo obnovu prostor
- ❑ Staví se málo nových, účelových staveb = nevhodná, omezující dispozice
- ❑ 20 % knihoven je prostorově dobře zajištěno
- ❑ Hodně knihoven (20 – 30 %) je limitováno prostorovou situací (prostory, interiér, technické vybavení)
  - Aktivita pro děti a mládež
  - Výstavy
  - Kulturní a vzdělávací akce
  - Výtvarné, tvůrčí dílny
  - Prostory pro setkávání, kavárna

Shrnutí

- ❑ 11 % knihoven (zejména malé knihovny) nemá dostatek prostor pro základní výpůjční služby
- ❑ Polovina knihoven není bezbariérová
- ❑ Polovina knihoven hodnotí vybavení svého interiéru jako zastaralé
- ❑ Cca 40 % knihoven obnovilo svůj interiér před rokem 2000 a déle
- ❑ Technické vybavení
  - 40 % počítačů je starších 6 a více let
  - Vybavení ICT v knihovnách je velmi slabé a zastaralé, nejhorší je situace v malých obcích

Máme tři druhy knihoven

Česká republika je království knihoven, píše prestižní New York Times

Tereza Stonišová

21. července 2016 • 17:00

Národní knihovna v Praze, Klementinum • foto: Flickr, BrunoDelzant

Veřejné knihovny a jejich prostor

**Výsledky celostátního průzkumu prostorového a technického
zajištění veřejných knihoven**

KULTURA 2016

8.11.2016

Vít Richter

SKIP NK ČR

vit.richter@nkp.cz